

ELOFIZETES.

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egy évre 84 kor.
Fél évre 48 kor.
Egy negyed évre 21 kor.
Egy hóra 7 kor.

Nyilttári közlemények
mérőlapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyenlő
vasúti pályájában.
TELEFON-SZÁM: 22.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rt. Rt.
Társaság.
Köszet főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 21.

Arad, 1918.

Főszerkesztő
Stauber József.

Szerda, november 27.

A román hadsereg Magyarországon.

(Goldis László nyilatkozata.)

Aradon és innét le Erdélyben bizonyos izgalmat és nyugtalanságot keltett a mai lapokban megjelent ama hír, hogy a román hadsereget mozgósították, hogy bevonuljon Erdélybe és Magyarország románok lakta területeire. Sokan félremagyarázták ezt a hírt és úgy kommentálták, mintha másról lenne szó, mint békés megszállásról. Teljesen hiteles helyről vett információ alapján megnyugtathatjuk a közönséget, hogy a román megszállás semmiben sem fog különbözni a szerbek megszállásától, mely utóbbinak abszolút békés jellege már azokat a hangos rémhír-gyártókat is elnémitotta, akik a megszállás első napjaiban vaskos váltásosságokkal kirtólták tele az országot és a fővárosi sajtót.

A román megszállástól a lakosságnak nincs mit tartania, de viszont ez utóbbtól is elvárjuk, hogy viselkedjék higgadtan és ne provokáljon semmiféle ellentétet. A nyugalomnak és méltóságos magatartásunknak első sorban a gyulafehérvári román nemzetgyűlés lefolyásának idején kell megnyilatkoznunk. Mert a magunk polgári jogainak tiszteletben tartását csak akkor várhatjuk, ha mi is tisztelettel adunk a románság polgári jogaival szemben. Akij más véleményen volna, az megbocsáthatlan bünt követne el a magyarság érdekei ellen.

A román megszállás ügyében ma felkértük Goldis Lászlót, az aradi románság egyik vezérét, a román nemzeti tanács és komité tagját, hogy nyilatkozzék a magyar közönség megnyugtására a tervbe vett román megszállásról. A minden tekintetben megnyugtató nyilatkozat így hangzik:

A román nemzeti tanács oly értesítést kapott a román főhadiszállásról, hogy a megszálló román csapatok nem harcolni jönnek Erdélybe és Magyarországnak románok lakta területeire, hanem kizárólag a közrendnek fentartására a fegyverszüneti feltételek értelmében. A főhadiszállás proklamációja is biztosítja a lakosságot arról, hogy senkinek, nemzetiségi és vallási különbség nélkül, semmiféle bántódása nem lesz. A román nemzeti tanács a maga részéről mindent el fog követni, hogy a megszállás alatt semmiféle erőszakosságok sem a román csapatok, sem a román lakosság részéről ne történjenek. Kérjük tehát a lakosságot, legyen nyugodt, folytassa mindenki rendes foglalkozását s ne féljen semmiféle bántódástól. Természetesen óva intjük magyar polgártársainkat is attól, hogy a románsággal szemben ellenséges magatartást tanúsítsanak. Ebben az esetben biztosra vesszük, hogy minden zavargás elmarad a vagyon és életbiztonság meg lesz óva.

Az Aradi Közlöny tegnap azt az értesítést kapta Budapestről, hogy a román csapatok nem fogják átlépni a demarkációs vonalat. Ezzel szemben az aradi román nemzeti tanács egyik vezető tagja a következőket mondja:

— Véleményem szerint a román megszállás érinteni fogja Aradot is. Aradvármegye és Aradvárosa is beleesik abba a területbe, a melyre mi igényt tartunk. Az, hogy szerb csapatok vannak itt, nem állja utját Arad megszállásának. A szerbek Ujaradon és az aradi várban a Maros túloldalán vannak, a demarkációs határ a szerbek részére a Maros. Nincs semmi akadálya annak, hogy a román csapatok, ha arra kerül a sor, meg ne szállhassák Aradot. Hogy ez mikor fog bekövetkezni, azt megmondani most még lehetetlen. Azt hiszem 3—4 hétnél előbb nem lehetnek itt a román csapatok, mert kerülni akarják az összeütközést az elvonuló németekkel. A közigazgatás átvétele akkor lesz aktuális, ha a megszállás már megtörtént. Hogy át fogjuk-e venni a közigazgatást vagy csak az irányítást vesszük-e a kezünkbe a jelenlegi tisztviselők megtartásával, azt a pillanatban megmondani nem lehet. Az sincs kizárva, hogy a magyar kormány minden

feltétel nélkül átengedi nekünk a közigazgatást, belátva azt, hogy a jelen viszonyok között jobbat nem tehet.

Több lapban közlemény jelent meg a románoknak jövőbeli magatartására vonatkozólag. Felkértünk a román nemzeti tanács részéről ezek kiegészítéséül annak megállapítására, hogy a román nemzeti tanács a következőket is kijelentette:

1. Az ipari munkássággal szemben a román nemzeti tanács az új államalakulatban biztosítja azon jogoknak és előnyöknek teljességét, amelyekkel a munkásság a legfejlettebb nyugati ipari államokban bír.

2. A román nemzeti tanács biztosítani fogja a tökéletes sajtószabadságot, egyesületi és gyűlekezési jogot minden gondolatnak teljes propagálási szabadságát.

A román nemzeti tanács és a magyarországi román szociáldemokraták között felmerült félreértés pedig tökéletesen elsimult. Bebizonyult, hogy a félreértésekre semmiféle reális alap nem is volt, hanem azok tendenciózus befolyásokra vezethetők vissza. Tegnap este a budapesti román szociáldemokraták a román nemzeti tanács felvilágosítását lelkesedéssel, egyhangulag tudomásul vették s kijelentették, hogy továbbra is szívet-lelélekkel esakadoznak a román nemzeti tanácshoz.

Lemond a kormány,
ha az entente nem tartja be a fegyverszünetet.

(Francia tisztok Budavesten. — A román csapatok előnyomulása)

Budapestről telefonálja tudósítónk: A tegnapi minisztertanácson a kormány tagjai a külpolitikai helyzetet is megbeszélték. A legfontosabb kérdés az, hogy az entente milyen választ ad a fegyverszüneti feltételek betartását kérő jegyzékünkre. A kormánynak az a fel fogása, hogy ha az entente a feltételeket nem hajlandó betartani és a Károlyi-kormányval szemben is úgy viselkedik, mintha Magyarországon még mindig a régi rendszer uralkodnék,

akkor a kormánynak abból le kell vonni a konzekvenciákat és fel kell ajánlani lemondását az országnak.

Budapestről jelentik: Franchez d'Esperey tábornok felszólította a magyar kormányt Mackensen átvonuló seregeinek lefegyverzésére és internálására. A magyar népkormány ennek értelmében érintkezésbe lépett Mackensen budapesti megbízottjaival, de a kísérlet sikertelen maradt, bár a magyar népkormány mindent elkövetett, hogy a francia tábornok kívánságainak eleget tegyen. A magyar kormány erre szikratáviratot küldött Szalonikibe,

illetve Konstantinápolyba a balkáni haderők főparancsnokának és a szikratávirat szövegét futár útján közölte Henrys tábornokkal. A magyar népkormány szikratáviratban tudatja, hogy eddig mindenben szigorúan betartotta a fegyverszüneti szerződésnek minden reánk vonatkozó rendelkezését és még csak kísérlet se történt azok megszegésére.

Mackensen tábornokkal szemben is készséggel teljesítene a magyar népkormány Franchez d'Esperey rendeletét és föl is szállította a német fővezért csapatainak lefegyverzésére. Mackensen azonban a németekkel kötött fegyverszüneti szerződést másképp értelmezi és nem hajlandó az átvonuló német csapatok lefegyverzésére és azok internálására vonatkozó felszólításnak eleget tenni. Mintán pedig a magyar kormány nem rendelkezik oly karhatalmi erővel, amelyivel Franchez d'Esperey rendeletét rákényszeríthetné a német csapatokra, felkéri a balkáni haderők parancsnokságát a további intézkedések haladéktalan megtételére. A magyar népkormány egyúttal paraszt tesz a balkáni haderők főparancsnokságánál a román és szerb csapatok előnyomulása miatt.

erőszakos megsértése a fegyverszüneti feltételeknek. Kéri ez irányban is a tábornok sürgős rendelkezését, szerezzen érvényt a fegyverszüneti feltételeinek betartására a román és cseh csapatok részére is.

Budapestről jelentik: A hadügyminisztérium sajtóosztálya közli, hogy a Szenic felől előrenyomuló cseh csapatok elfoglalták Nagyszombatot. Kiverésükre intézkedéseket tettünk. Malackán újabb cseh csapatok érkeztek. Csacát észak felől ismét megtámadták a csehek, de a védő őrség rövid harc után megverte a betolakodókat.

A Moldva völgyében felvonult román reguláris csapatok több oszlopban megkezdtek az előrenyomulást a határon át. A Tölgyesi szoroson körülbelül egy ezred vonult be, amely Borszék és a felső Maros völgyének vette irányát. A Gyimesi-szoroson november 24-én átkelt erősebb román oszlop előnyomulóban van Csik-Szépviz és Csikszereda felé. Az Ojtoziszoros vidékéről szintén román csapatok érkezését jelentik.

A szerbek Ujszegédet megszálló őrségüket öt századra erősítették meg. Egyébként a szerb csapatok helyzetében nem állott be változás.

Budapestről jelentik: A fegyverszüneti szerződés egyes pontjainak megbeszélésére francia bizottság érkezett a fővárosba, amely tíz tisztből és ötven legénységi egyénből áll. A tisztek a Hungária-szállóban kaptak lakást. A bizottság már holnap érintkezésbe lép a magyar hadügyminisztériummal, a fegyverszünet azon pontjainak megbeszélése végett, amelyek végrehajtása katonai intézkedést igényel.

Budapestről jelentik: Ma délután öt órakor a miniszterelnöki palotában Károlyi Mihály elnökletével fontos minisztertanács volt, amelyen politikai, népelemezési, népruházati, továbbá szénkérdésekkel foglalkoztak. A minisztertanács végül Henrys tábornoknak egy igen fontos ügyét is tárgyalta.

D'Esperey tábornok Oroszország ellen.

(Mennyit követelnek a franciák Németországtól?)

Budapestről jelentik: Franchez D'Esperey tábornok ezidőszereint Konstantinápolyban van. De onnan hamarosan Odesszába megy, hogy élére álljon annak a körülbelül egy milliós erőtente-hadseregnek, amely bevonul Oroszországba, hogy leverje a bolsevikieket.

Genéből jelentik: A Havas-ügynökség közli, hogy a Matin 340 milliárd frankra becsüli azt az összeget, amelyvel Németország Franciaországnak tartozik. Először ezt a tartozást kell Németországnak elismernie, mielőtt Franciaország a békekötés módjait tárgyalásba bocsájtkozna. A torpedózásokért Németország és a volt Ausztria-Magyarország hét millió hajóteret tartoznak megtéríteni. Mint hogy azonban az említett hatalmak csak három millió tonna hajóterrel rendelkeznek, ha egész hajóterüket kárpótlásul adnák, még akkor is a felét tudnák szolgáltatni a követelt hajóternek.

Zürichből jelentik: A Neue Züricher Zeitung párisi jelentése szerint a francia hadsereg leszereelését december 17-én, vagyis a fegyverszünet lejáratákor kezdik meg. Először a legöregebbi fegyvereket szerelik le. Havonként ötszáz ezer embert bocsátanak le.

Berlinből jelentik: A Matin értesülése szerint egy angol ezred bevonult Parába, ahol jelenleg a német csapatok lefegyverzésénél. A

szövetségesek át fogják venni a vámügyek elnökségét.

Londonból jelentik: Az angol sajtó hangsúlyozza, hogy Németország hadihajóinak kiszolgáltatása után a tengeri hatalmak sorában a hatodik helyre kerül.

Newyorkból jelentik: Amerikai csapatok december elsején Colmárt és megszállják a hídfőt. A francia csapatok Könt, az angolok Mainzot fogják megszállni.

Berlin készítette elő a véres eseményeket.

(A porosz vezérkar négy hét alatt akarta megvonni a franciákat. — A szerb ultimátumról tudott a német kormány.)

Münchenből jelentik: A „Korrespondenz Hofmann“ jelenti: A bajor miniszterelnök és külügyminiszter röviddel ezelőtt a birodalmi kormány elé azt a javaslatot terjesztette, hogy a háború kiletkezésére vonatkozó okiratokat hozzák nyilvánosságra. Mindenekelőtt Lerchenfeld gróf bajor követ jelentéseiből fognak egyes részleteket publikálni.

Az 1914 július 18-iki jelentésben Lerchenfeld gróf berlini követ azokat a vonatkozásokat fejtette ki, a melyek a berlini kormány és Ausztria-Magyarország végzetes szerb ultimátuma között fennálltak. Erre vonatkozólag ezeket mondja:

— Azon megbeszélések alapján, melyeket Zimmermann államtitkárral, továbbá a külügyi hivatal balkán- és hármasszövetségügyi elnökeivel, ugyancsak az osztrák-magyar követségi tanácsossal folytattam, van szerencsém jelteni, hogy

az a lépés, amelyre a bécsi kormány Belgráddal szemben elhatározta magát és a mely jegyzék átnyújtásából fog állani, e hónap 27-én fog megtörténni.

Az időpont kitolásának oka az, hogy be akarják várni Poincaré és Viviani Pétervárról való visszatérését, nehogy megkönnyítsék a szövetségesek számára egy esetleges ellenakció tekintetében való megállapodást.

Ha mégis háborúra kerülne a sor, úgy — így gondolják Berlinben — az angolokat ellenségeink oldalán fogjuk találni.

Érdekes az is, hogy a jelentés egy bizalmas közlésre hivatkozik, amely szerint **Stollberg** herceg német követségi tanácsos Bécsben

már néhány héttel ezelőtt felvetette Ausztria-Magyarországnál a kérdést, hogy Olaszországot a Trentino átengedésével kártalanítsa.

A berlini bajor követség egyik 1914 július 31-i telefonközlése már annak a meggyőződésnek ad kifejezést, hogy

Grey azon becsületes törekvése, hogy a békét megmentse, a dolgok menétét már nem fogja feltartóztatni.

Ugyane napon a bajor követség a következő hangulatképet telefonálta meg Münchenbe. Ezidőszereint két ultimátum van uton. Mozgósítás legkésőbb szombaton, augusztus 1-én éjfélkor.

A porosz vezérkar nagy bizakodással néz a Franciaországgal való háború elébe és arra számít, hogy Franciaországot négy hét alatt legyőzheti.

A francia hadseregben rossz a szellem, kevés a mozsárágyu és rosszak a puskák.

Egy augusztus 4-én keft jelentés, amelyből egyébként kiderül, hogy Törökország már akkor kötelezettséget vállalt arra, hogy Németországhoz csatlakozik és mozgósít, kijelentte, hogy Németország Belgium semlegességét nem fogja respektálni. A vezérkar főnöke kijelentette, hogy még Anglia semlegessége is nagy ár lett volna Belgium semlegességének respektálásáért, mivel Franciaországot megtámadni csakis Belgiumon keresztül lehetséges.

Eddig a bécsi kormány, a hadügyminiszter és a vezérkari főnök egyidejű szabadságolásával a békés szándék látszatát igyekszik felkelteni. A sajtóra és tőzsdére szintén sikeresen hatottak. Itt elismerik, hogy a bécsi kormány ebben a tekintetben ügyesen cselekszik, csak azt sajnálják, hogy Tisza István gróf, aki kezdetben a hevesebb eljárás ellen volt, a magyar képviselőházban tett nyilatkozatában fellebbentette a fátylat. Hogy Szerbia a követeléseket, melyek egy független állam méltóságával összeegyeztethetetlenek, nem fogadhatja el, az kézenfekvő.

A következmény tehát a háború volna. Hogy azonban Bécsben tényleg elhatározzák magukat erre, ez Jagow és Zimmermann előtt még mindig kétségesnek látszik. Az államtitkár egy nyilatkozott, hogy Ausztria-Magyarország hála elhatározatlanságának, most tulajdonképpen beteg ember lett Európában, mint azelőtt Törökország. Az erőteljes és sikeres fellépés Szerbia ellen odavezetne, hogy Ausztria-Magyarország ismét érezné állami erejét, hogy a nyomott gazdasági életet ismét felélénkítenék és az idegen aspirációkat évekre kihatólag elnyomnák. Mi minden eljárásra, a melyre magukat elhatározzák, egyetértünk, az Oroszországgal való veszedelm árán is.

Bécsben, úgy látszik, nem számítottak arra, hogy Németország ily feltétlenül áll a dunai monarchia mellé. És Zimmermann urnak az a benyomása, mintha Bécs mindig aggodalmaskodó és határozatlan vezetőhelyeinek csaknem kellemetlen volna, hogy német oldalról nem ajánlják az óvatosságot és tartózkodást.

Ezután **Lerchenfeld** gróf bejelentésében egy diplomáciai akcióról cseveg.

A birodalmi vezetőség azt fogja utatani, hogy Ausztria-Magyarország akciója öt is úgy meglepte, mint a többi hatalmakat.

Zimmermann felteszi, hogy úgy látszik, mint Franciaország barátságos uton kívánna hatni Oroszországra, mert rájuk nézve a háború nem volna időszerű. Ezenkívül épít arra, hogy a „bluff“, az orosz politikának egyik legkedvesebb eszköze és hogy az oroszok szívesen fenyegetőznek ugyan a karddal, de a döntő pillanatban még sem fogják kirántani azt hüvelyéből. Angliáról azt mondják, hogy Anglia a kettős- és a hármasszövetség közötti háborút a jelenlegi időpontban már az Irországból uralkodó helyzetre való tekintettel sem látja szívesen.

— **Somló Bódog** — államtitkár. Budapestről jelentik: **Jászi** Oszkár nemzetiségi miniszter a közeli napokban **Somló Bódog** dr. kolozsvári egyetemi tanár személyében új munkatársat kap maga mellé. Somlót a kormány államtitkárrá fogja kinevezni a nemzetiségi minisztériumba. Somlót a budapesti tudományegyetem az enciklopédia tanszékére fogja meghívni. Somló azonban inkább az államtitkári széket fogadja el.

A Román Nemzeti Tanács szervezete.

(Tizenkét központi és két külső ügyosztály. — Hol lesznek román nemzeti gárdák.)

A *Romanul* mai száma a hivatalos részben közli a Román Nemzeti Tanács végleges szervezetét a *Román Nemzeti Tanács központi szervezete* címen. A hivatalos értesítés így hangzik:

A központi Román Nemzeti Tanács ügyeknek intézése végett a következő ügyosztályokat létesítette:

A. Központi szervezet:

Elnök: dr. Pop C. István. **Titkárok:** dr. Miklea Szevér, dr. Crisán György, dr. Grozda Péter.

I. Elnöki osztály, amely a szervezést, a statisztikai adatok gyűjtését és a személyi ügyeket intézi.

II. Jogi osztály, amelynek feladata a román községekben történt erőszakosságokról és jogtalanságokról való adatok összegyűjtése, a jogtalan cselekedetek megvizsgálása és a bűnügyek megvizsgálása.

III. Kulturális osztály, amely a közoktatásügyre vonatkozó adatokat gyűjti és a szükséges reformokat előkészíti.

IV. Egészségügyi osztály, amely a közegészségügyre vonatkozó statisztikai adatokat gyűjti.

V. Gazdasági osztály, amely a közéletmezést intézi és az agrár-reformokat előkészíti.

VI. Kereskedelmi és ipari osztály, amely a kereskedelem és ipar, továbbá a munkás-osztály újjászervezésére vonatkozó reformokat készíti elő.

VII. Pénzügyi osztály a pénzügyi kérdések intézésére és a pénzügyi reformok előkészítésére.

VIII. Közlekedésügyi osztály, amely a vasút, posta, távirat és telefon ügyeit intézi.

IX. Közbiztonsági osztály, amelynek feladata a román nemzeti gárda megszervezése.

X. Külügyi osztály, amely a Román Nemzeti Tanács megbízottaival együttesen a többi állammal illetve nemzetekkel az összeköttetést fenntartja és a béketárgyalásokon szükséges adatokat összegyűjti.

XI. Sajtó-osztály, amely a román és külföldi lapokat informálja és a közvéleményt informálja.

XII. Központi iroda, végzi az iktatói, kiadói munkát és felügyel a levéltárra és könyvtárra.

B. Külső szervezet:

I. A megyei Nemzeti Tanácsok, amelyek a szükséges ügyosztályokat úgy állítják fel, ahogyan a központi szervezet megalakult. Ezek a Nemzeti Tanácsok a régi vármegyék központjaiban lesznek.

II. Községi Nemzeti Tanácsok, amelyeknek tagjait az általános választói jog alapján választják meg.

A Román Nemzeti Tanács elnöksége ezután közli, hogy az egyes osztályok élén ideiglenes referensek állnak és felszólítják a szakembereket, hogy jelentkezzenek az egyes osztályokba való beosztás végett.

Közli ezután a hivatalos rész **Vlád** őrnagynak, a gárda parancsnokának közlését, amely szerint román nemzeti gárda lesz Budapesten, Aradon, Kétegyházaán, Mária-Radnán, Temesvárott, Lugoson, Orsován, Nagyváradon, Kolozsvárott, Máramaroszigeten, Tövisen, Alvincen, Piskin, Nagyszebenben, Brassóban, Karánsebesen, Versceen, Soborsinban, Zámon, Marosillyén, Szászvároson, Hátszegen, Gyulafehérváron, Fogarason, Apahidán, Désen, Besztercén, Marosludason, Marosvásárhelyen, Medgyesen, Segesvárott Szamosújvárt, Nagykárolyban, Szatmárt és minden olyan helyeken, ahol szükség mutatkozik. A nemzeti gárda köteles egy tiszt, vezetésével a vasuti állomásokon állandó őrség szervezése. Az ilyen állomásokra román nemzeti zászlókat fűznek, az átutazó román katonákat felvilágosítják, utasításokkal látják el és támogatásban részesítik és végül mindazokat, akik be akarnak lépni a Román Nemzeti Tanácsba, azokat feleskeltik a tanácsra.

Foch, a rideg fővezér.

(A német bizottság beszámolója a fegyveresünet megkötéséről.)

A német fegyverszüneti bizottság egyik tagja a *Vossische Zeitung* tudósítója előtt a fegyverszüneti tárgyalásokról a következőket mondotta el:

— Amikor november 8-án Spauból jövet autóinkon elértük a francia vonalakat, a novemberi ködben már ott állottak az ellenséges gépkocsik, hogy minket a tárgyalásoknak előtűnő ismeretlen helyére szállítsanak. A francia tisztiek társaságában tett autó-utazás órá hosszat tartott. Ugy vélem, hogy az utazást szándékosan hosszabbították meg, hogy keresztül-kasul vezetessenek minket a feldult provincián. A francia kíséret tisztiek egyike hallgatagon mutatott a romokra és olykor-olykor megszólalt: „Ime St. Quentin!” Este valahol egy vonat várakozott reánk. Az ablakokat befüggönyözték s amikor reggel felébredtünk, a vonat egy erdő közepén állott. Most már tudjuk, hogy a campiégne-i erdőben tanácskoztunk. Nyolc nappal ezelőtt ezt még nem tudtuk. Valószínű, hogy irántunk tanusított óvatosságból nem vittek minket városba. Talán a lakosság erőszakosságaitól tartottak, mert azon a vidéken mérhetetlen gyűlölet halmozódott fel a szivekben. Az erdőt, amelyben sem házak, sem hátrak nem voltak, a csapatok teljesen elzárták. A vasúti vonalon két vonat állott. Az egyikben Foch és kísérete lakott, a másikban mi. Ebben a két vonatban laktunk, dolgoztunk és tanácskoztunk három napig.

— A mi vonatunkon volt egy hálókosci, hatalmas szalonkocsi és étkezőkocsi. Minden szükségességgel bőven el voltunk látva. A vonatunkat vezető tiszt mindent beszerzett, amit kértünk. A vonatunkat tömegesen körülvevő katonai őrkök tiszteletadása is kifogástalan volt. De a teljes ellenséges érzés, a határtalan gyűlölet, amelylyel odaát országunk iránt viselkednek, a tárgyalások formájában is kifejezésre jutott. Mi, a katonák megbízottak egyenruhát és vaskeresztet viseltünk. A néhány francia tisztnek bemutatása nagyon hűvös üdvözlés között történt.

— Foch tábornagy, aki mindössze kétszer a tárgyalások elején és végén mutatkozott, szigorú, józan, 60 év körüli férfi, külsőleg inkább angol tiszthez hasonló, egyetlen szívélves szóval sem tünnetelt ki minket. Ép úgy tisztelt sem. Ezekkel a szavakkal fogadott: „Mit kívánnak önök, uraim?” És meghívott az asztalokká és térképekkel felszerelt nagy dolgozó-kocsiba. Minthogy mindégünk csak a saját anyanyelvén értett és mindent le kellett fordítani, a feltételek felolvasása egymagában két óra hosszat tartott. Az kitárlás, hogy Foch válaszolt nekünk. Nem is voltak tárgyalások, hanem diktálás volt. Hűvössége ellenére egyáltalán nem volt oly rideg, mint D'Esperey Belgrádban gróf Károlyival szemben. Visszamentünk a szomszédos sínpáron vezetőleg vonatunkra.

— Minthogy minket a régi kormány küldött ki és nem volt megbízatásunk, hogy mindent feltétel nélkül aláírjunk, Erzberger vezetésével az egyes pontokat katonai, diplomáciai és tengerészeti csoportokba osztottuk és ezután egyenként tárgyaltunk az ellenséges bizottságokkal, amelyekben kizárólag tisztiek foglaltak helyet. Így állott a militarista Németország két polcártól képviselve állt szemben ekkor a teljesen militarizált Franciaországgal szemben. Az ellenség minden kiküldöttjében meg volt ugyanaz a tárgyilagosság, minden emberies szót nélkülöző hidegség, amelyet a tábornagy tanusított. Főként vezérkari főnöke, az elzárt származású *Weygand* rézéről figyelhetünk meg némi előékenységet. Az angol admirális teljesen csatlakozott a franciák általános tónusához.

— Két napig tartózkodtunk ott, az Eiffeltoronnyról chiffrírozott táviratokat küldhettünk haza. De mi ebben az elhagyatott erdőben teljesen el voltunk zárva a világtól. Foch kétszer utazott el nyilván Párisba, a kurírok két óra alatt hírlapokat hoztak Párisból. Az ellenség már vasárnap reggel hozták a lapokat, amelyek a császár lemondásáról szóló híreket közölték. Egyetlen mosolyt, a diadalnak legesekélyebb jelét sem olvashattunk arcukon. Később Eberttel is érintkezésbe léphettünk.

Heltai főhadnagy viharos multja

(Parkett-táncosból lánokereskedő. — A fosztogató tengerész-küldönmény.)

Budapestről jelentik: **Heltai** Viktor büntetésében a rendőrség a nyomozást tovább folytatja. Heltai kihallgatása alakalmával tiltakozott ama vád ellen, hogy őt anyagi érdekek vezérelték volna. Azt mondta, hogy a nyugati pályaudvaron átvett ládákat, amelyekben nagyobb összegű pénz volt, átadta a hadügyminisztériumban *Hunke* altábornagynak. *Hunke* generális azonban tagadja, hogy a szóban forgó értékeket megkapta volna.

Tanuk állítják, hogy Heltai és néhány embere a *Sofie* gőzösről 360.000 koronát vittek el.

A mindössze huszonhét esztendő Heltainak a multja is igen viharos. A háboru kitörése előtt könyvelő volt egy budapesti cégnél. Az éjszakai világban már a háboru előtt ismert alak volt. Az éjjeli mulatókban mint amatőr parkett-táncos szerzett magának elismerést. Különbösen szenvedélyes morfinista volt és kofeint is szedett. Néhány évvel ezelőtt megnősült. Tizenkétezer korona hozományt kapott, de feleségét három hét múlva elhagyta. Ujabbban azt híresztelte, hogy egy *Lion* nevű táncosnő a menyasszonya, akinek egy millió korona hozomány van. A háboru folyamán bátyja társaságában zsirral, khiminnel és sacharinnal lánckereskedést folytatott.

Benyovszky detektívönök helyettes több detektívvel Pozsonyba utazott, hogy magával hozza Heltai társait. Ezek azonban autóra el-

menekültek. A rendőrség körözést adott ki ellenük.

Ma délelőtt kihallgattak egy tengerészt, a ki elmondta, hogy ő már régebbentiltakozott a Heltai-féle küldönmény fosztogatását ellen. Heltaiék erre pénzt ígértek neki, hogy hallgasson. Mivel pedig nem akarta a pénzt elfogadni, *lelövésrel tenyegették*. Ezért meg kellett szöknie Heltai csapatától.

A főkapitányság már november 5-én előterjesztést tett Heltai letartóztatása iránt, de akkor felsőbb helyen még nem látták időszerűnek a dolgot. Később a katonai rendőrség kapott utasítást Heltai letartóztatására, de az nem akarta a parancsot fogadtatni, mert attól tartott, hogy a letartóztatás esetleg utcai harcokat idézhet elő.

A rendőrség ma délután folytatta Heltai kihallgatását.

KÖZÉLELMÉZÉS.

× **Petroleum kiosztás.** Értesítjük a kereskedőket, hogy a petroleum-jegyek 3. számú szelvénye f. hó 27-től kezdődőleg beváltható. Közélelmézési hivatal vezető.

× **Cukor kiosztás.** Értesítem a kereskedőket, hogy a 11. és 12. számú szelvényekre összesen 30 dkg. cukor kerül kiosztásra fejadagonként, melynek kicsinybeni eladási ára 112 fillér. Felszólítom az I., II., III. kerületbeli kereskedőket, hogy szerdán, f. hó 27-én, a IV., V., VI., VII. kerületbeli kereskedőket, hogy csütörtökön, f. hó 28-án és a VIII., IX., XI. és XII. kerületbelieket, hogy pénteken, f. hó 29-én utalványaik kiváltása végett hivatalomban jelenjenek meg. — Közélelmézési hivatal vezető.

Háboruból — a békébe.

(Az aradi utca. — Lejebb szálltak az árak.)

Bár mind a négy oldalán ég a magyarság háza, mégis megérezzük már a béke furallatát, érezzük már, hogy béke van és az elmúlt boldogabb időknek több külső színe vegyül bele mindennapi életünkbe.

(Lejárt fogalmak.)

Nézzük mindenenekelőtt az utcát. Még sok az uniformis, hiszen a civil ruha drága és csak kevés ember tudott magának polgári ruhát szerezni. De az uniformis mégis sokkal kevesebb, mint ezelőtt egy hónappal volt és most megjelennek az utcán civil ruhás daliás fiatal emberek, akiket a háborús évek alatt csak úgy tudunk nézni, hogy vajjon alkalmasak-e katonáknak, vagy sem. Egyik napról a másikra tudatunkba beidéződött fogalmak vesztették el jelentőségüket és értelmüket.

Talán örökre elveszték az események tengerébe azok a kérdések, amelyek négy éven keresztül minden nap olyan sokszor megismétlődtek: „miért nem katoná?” „Megjött a felmentés?” „Meddig tart a szabadsága?” Meghaltak a következő szavak: „Konstatirung”, „pótsorozás”, „menetiszázad”, „segédszolgálat”, „frontdiensttauglich”, „főtörzsorvos” stb., amelyek mind családoknak és egyeseknek boldogságát, vagy boldogtalanságát, nyugalmas lefekvést, vagy keserű ébredést jelentettek. A könnyek és a sóhajok, a melyek még megmaradtak, már nem törnek elő a fenti szavak hallatára, már megszűnt ez a féltelmes, keserű fogalom: „Lejár a felmentésem” és bár lelkünkön érezzük a bizonytalan jövő vampirsúlyát, mégis fellelkesülten érezzük azt, hogy emberek vagyunk ismét és nem egy szám a sorozó bizottság listájában.

(Az aradi korzón.)

Határainkon idegen népek harci kedve tombol, az aradi utcán azonban mégis a bekövetkezett béke látszik. Az aradi magyarság bizalommal bár, de lelke aljára nyúló aggódással nézi a jövőt, a korzón azonban mégis kacagva csillog ki a háborútól való felszabadultság érzése. Hazajöttek a fiúk, nagy részük már civilben van, itt is egy ismerős, ott is egy rég látott legény.

— De furcsa vagy civilben — mondják egy egészen fiatal embernek.

— Hát te mikor vetted le az uniformist?

A lányok is vigabbak, sok van közöttük, akik már nem vár hiába. Az utca népes, akik hazajöttek, azok most mind az utcára jönnek, nem kell tisztelegni és nem kell bosszusan várni a rövid szabadság végét.

Igaz, nem így gondoltuk a háború végét akkor, amikor még menetszázadok vonultak végig az utcákon. Sebbnek gondoltuk, azt hittük, hogy lakodalom lesz az egész országban, ha egyszer majd ne dolgoznak a fegyverek. Azt hittük, vigás lesz a házakban és az emberek megölelik egymást. Most nincs vigás, nincs országos lakodalom, most a gond ült rá a szívünkre, de azért így is öröm nekünk a háború vége, így is boldogan látjuk viszont véreinket, akik hazajöttek a polokból.

(Esnék a háborús árak.)

Az üzletekben olcsóbbak az árak. A kereskedők ezt tagadják, a vevőknek, akik a háború végére hivatkoznak, a kereskedők nagyon értelmesen megmagyarázzák, hogy áru még nincs, még sokáig nem lesz, mert nyers anyag nincs, mert még nem kezdődött meg az import, nagyon sok hajót elsüllyesztettek, amely magában véve is nagyban oka lesz a további drágaságnak, nincs gyapot — mondják — a gyárak nem dolgoznak és így egyik érvet a másik után mondják el a vevőknek. Mosolyogva ragaszkodnak a szigorú szabott árakhoz, de azért lehetőleg nem engednek el senkit az üzletből és amennyiért csak lehet, eladják a portékákat.

Most nem hallani azt, amit a háború alatt olyan büszkén mondtak a boltosok:

— Kérem szívesseget tesz, ha nem veszi meg az árut.

Ma már az teszi szívesseget, aki megveszi az

árut. És bocsánat, úgy láttuk, hogy a kereskedők modora is megváltozott: mintha előzőekben nyebbek lettek volna.

Beszéltünk néhány aradi kereskedővel. Elmondták, hogy a nagykereskedők és a gyárosok a fegyverszünet megkötése óta egyre-másra kezdik leszállítani a régen megrendelt árukat. Amint hónapok óta hiába kértek, azok az árak most kezdnek megérkezni.

Több aradi kereskedő a nagykereskedőknek levelet írt a fegyverszünet megkötése után és bejelentették, hogy a megkötött üzleteket stornirozzák és az áruk leszállítására nem reflektálnak. A nagykereskedők egybehangzón azt válaszolták, hogy az üzletek stornirozását nem veszik tudomásul és bejelentik, hogy az áruk leszállítását megkezdik.

Tény az, hogy az aradi kereskedők teljesen tájékozatlanul állanak a jövővel szemben s ezért igyekeznek áruikon rövidesen tuladni.

Ez és az a körülmény, hogy az elrejtett áruk felszínre kerülnek, kétségtelenül lényeges áresést idézett elő, amely máris 25—30 százalékra tehető.

(Dolgoznak a hazatértek.)

Az emberek egyre szállingóznak hazafelé, minden foglalkozási ágból jönnek haza a munkások. Ma már facér iparos segédek is vannak, ilyeneket már régen nem látott a világ és reméljük, hogy ezentúl sem fog látni, mert sikerülni fog munkát adni nekik. Tény, hogy a szabó, cipész stb. iparosokból sok munkás jött haza. A borbély üzletében már teljes létszámu kiszolgáló személyzet dolgozik, holott ezelőtt egy hónappal drága pénzért sem lehetett borbély-segédet fogni.

A kávéházakban és vendéglőkben utolsó napját éli a női kiszolgálás. Itt talán lehetne egy pár jó szóval elbucuszni a hölgyektől, akik a háború alatt átvették a férfi pincérek szerepét a kávéházakban. Örömmel tesszük ezt, a női nem iránt való őszinte tisztelettel, köszönjük nekik, hogy elibénk hozták a mindennapi feketénket, ezt a rossz lötyöt és most, amikor a derék, ügyes pincérek visszajönnek, reméljük, hogy rövid időn belül már jó kávékat fognak hozni a vendégek elé. A kávéházak legnagyobb részében már férfi pincérek szolgálnak ki, akik a front-ról és a káderekből jöttek haza és ismét felvették a tiszta plasztont és a szmokingot.

A béke kezd visszatérni az egész vonalon és ha nem látók azokat a felhőket, amelyek a magyar szemek elől eltakarják a békés jövő nap-sugarait, még azt hihetnénk, hogy a békés fejlődés-körvonala bontakoznak ki szemünk előtt.

MŰVÉSZET.

HETI MŰSOR:

Szerda: Hejehuja báró u; operett. B) bérlet.

Csütörtök: Hejehuja báró. C) bérlet.

Péntek: Hejehuja báró. A) bérlet.

Szombat: Hejehuja báró. B) bérlet.

Szombat délután Ripp-Ripp operett.

Vasárnap délután Három a kislány operett.

A MODERN SZÍNHÁZ MŰSORA:

Csütörtökön, november 28-án: Három egyfelvonásos bemutatója. Fricike, szimfonia. — Kávécarnok, életkép. A nagybácsi, tréfa.

Szombaton, november 30-án: Fricike, szimfonia. Kávécarnok, életkép. A nagybácsi, tréfa.

Vasárnap, december 1-én: Baccarat, szimfonia.

* A Modern Színház csütörtöki premijére elé élénk várakozással tekint a közönség. Három olyan darabnak a bemutatója lesz csütörtökön, amelyek állandó kassza-darabjai voltak a fővárosi színházaknak. Schneidermann megrázó szimfonia; Frici, Szép Ernő humoros életképe; A kávécsarnok és Karinty kacagató tréfája; A nagybácsi kitűnő szereposztásban kerülnek színre a Modern Színházban. A három pompás újdonságnak kiegészítőit L. Kiss Mariska, Szeghó Lili, Forgács, Földes, Lugosy és Matokcsy játsszák.

Aradi diákok

a nemzetiségi viszályok ellen.

(A főgimnáziumi ifjuság memoranduma.)

Az országos mozgalom, mely az egyetemi ifjusághoz hasonlóan, a középiskolák tanulóit is szervezett egységbe kívánja tömöríteni, egyre nagyobb hullámokat ver. Az aradi közép-foku intézetek ifjusága — mint azt mai számunkban megírtuk — csatlakozott a fővárosi középiskolák tanulóinak mozgalomához s memorandumban foglalta össze kívánságait.

Szokatlan ez a mozgalom, különösen azok előtt, akik a régi merev és bürokratikus iskolai rendszertől eltekinteni nem tudnak. De nem mondhatjuk, hogy az ifjuság szervezkedésében ne találunk olyan momentumokat, melyek minden gondolkodó ember rokonszenvére érdemesek. A szervezkedés még nem hiba. A szervezkedésben erő rejlik, s ha az ifjuság ezt a szervezett erőt fejlődésének előmozdítására használja: a megújuló magyar társadalom férfiakat fog nyerni bennük. A fő dolog az, hogy ez a szervezkedés ne az iskola tekintélye és rendje ellen törjön, ne képzelt vagy vélt sérelmek fiatalos hangoztatásában merüljön ki. A tanuló ifjuság ne feledje soha, hogy az iskola nemcsak nevelő, de ítélkező fórum is s az ítélet soha sem egyesek miatt, hanem a nagyközönség és jövő egészséges fejlődésének jegeyében történik.

Amint értesülünk, az aradi állami főgimnázium ifjusága a holnapi nap folyamán fogja átadni memorandumát az intézet igazgatójának, Burján János c. főigazgatónak. Ebben mindenenekelőtt a rend fenntartását ígéri. És pedig az intézet falai között és azonkívül is. A második pont szerint kerülni fogják a nemzetiségi ellentéteket. Ez helyes és elismeréseméltó törekvés. A mai komoly idők komolyságot követelnek az ifjaktól s érett feljogásra vall, ha ezt be is tartják. A harmadik pontban már az iskolára nézve kényelmetlenebb szempontokat érintenek. A diáktanács magának vindikálja azt a jogot, hogy jogorvoslattal éljen, ha valakit a tanárok részéről sérelem ért. Nem valószínű, hogy ez a kívánság keresztülvihető, már csak azért sem, mert hiszen az iskolai törvények igazságosak s ha talán akadnak is egyes tanárok, kik túlzott kötelességérzetből vagy egyéni indispozíció folytán szigorubbán kezelik e törvényeket, az ifjuságnak kell legjobban tudnia, hogy tanáraik szívében csak szeretet van irántuk, még akkor is, midőn dorgáló szó jelenik meg az ajkukon.

Annál figyelemre méltóbb azonban a gimnáziumi ifjaknak az a kívánsága, hogy neveljék őket modern szellemben, a mai életre. A tanulóifjuság tanulni akar — mondjuk — de csakis olyan tárgyakat, melyeknek gyökere a jelenben van s amely a jövő műveltségét megadhatja. Szociológiát, nemzetgazdaságtant, világkereskedelmi ismereteket, azonkívül modern nyelveket, amelyekre a jövőben még nagyobb szükség lesz, mint eddig volt.

Végül arra kéri a memorandum az igazgatót és tanári kart, hogy delegáljon a diáktanácsba egy tanárt, mint bizalmi férfit.

Az aradvárosi felső kereskedelmi iskola hallgatói még tovább mennek. Memorandumukban, melyről jeleztük, hogy már tegnap átadták az igazgatóságnak, a fentiekén kívül még a következők vannak:

„Amennyiben valaki a tanuló ifjak közül szabályellenes magaviseletet tanúsítana — ne a tanári konferencia ítélkezzék felette, hanem

a szervezett diáktanács s az ítélet terjessze elő a tanári karnak jóváhagyás végett."

"Ha valaki önhibáján kívül rossz osztályzatot nyer, annak orvoslását a szervezett diáktanács köteles elvállalni s felkérni az illető tanár urat, hogy vizsgálja meg az ügyet s ha lehet: az osztályzatot semmisítse meg."

Ezek természetesen túlzások, melyek a diákság mozgalmának szépséghibái, annyival inkább, mert hiszen a memorandum a következőket is kijelenti: — Az intézet fegyelmi szabályait továbbra is tisztelni fogjuk.

A diákság mozgalmának csak akkor lehet eredménye, mert belső igazsága csak akkor van, ha a diákság nem akar ítélkező fórum lenni, ha nem olyan rendszabályok létesítését kéri, melyek tanulását megkönnyítik. Hiszen csak úgy lesz rokonszenves a törekvésük, ha mindenki azt fogja látni, hogy ők többet akarnak dolgozni, mint eddig dolgoztak.

Az érettségi eltörlése iránt megnyilvánított óhajuknak is csak akkor lesz jogsúlya, ha ezt a vizsgálatot csak a középiskolákból akarják kiküszöbölni, ellenben ragaszkodni fognak ahhoz, hogy egyetemi tanulmányokat csak az folytathasson, aki a középiskola elvégzése után, egy bizottság előtt, mely részben középiskolai, részben egyetemi tanárokból állana, felvételi vizsgálatot tesz.

A háboru előidézői.

(Nyilvánosságra hozzák a titkos diplomáciai aktákat.)

Berlinből jelentik: A német-osztrák köztársaság Berlinbe érkezett képviselője a bajor leplezésekkel kapcsolatban újságírók előtt úgy nyilatkozott, hogy a legközelebbi hetekben összefüggő közlemény jelenik meg, a háboru kitéréséről és az ultimátumról. Közzé tesszük az összes okmányokat, úgy hogy azok bitelességét és helyességét többé senki kétségbe nem vonhatja.

Bécsből jelentik: A szociáldemokrata Arbeiter-Zeitung vezércikkében a bajor kormány leplezésével foglalkozva a következőket írja:

— Hiba volna, ha a bécsi gazembereket úgy akarnák odaállítani, mintha azokat rá kellett volna kényszeríteni a háboru előidézésére. Tény, hogy a mi nyomorult diplomatáink ugyanakkor, amikor Berlinben még attól féltek, hogy ezek határozatlanságukkal halomra dönthetik a német kormány terveit, már rég felretették az utóból Ferenc Józsefet, akit sietve Ischlbe küldtek, mielőtt ők a háboru kitérése érdekében szöttek összeesküvésüket. Szemeik előtt csak egy cél lebegett: a háboru. Emlékezzünk vissza arra a gyalázatos játékra, amelyet Berchtold gróf játszott. Közvetlenül a szerb ultimátum elküldése után Ischlbe utazott, nehogy Bécsben találják a külföldi diplomaták, akik a béke érdekében intervenciót akartak nála.

Egy pár lelkiismeretlen gazembernek, Berchtold, Konrád, Stürgk, Tisza és társaik kezében összpontosult minden hatalom, amelyet felhasználhattak arra, hogy romlásba döntse az emberiséget. Most nem marad más hátra, mint leváltani a leplet azokról, akik a népeket bevitték a háboruba. Hozzák nyilvánosságra azokat a gyalázatos, titkos rendeleteket, amelyeket Frigyes főherceg bocsájtott ki. Ezek a rendeletek drákói szigorú írtak alá a katonai törvénysszékeknek, amelyek halomszámra hozták a halálos ítéleteket. Hozzák nyilvánosságra az aktákat, amelyek alapján minden előzetes tárgyalás nélkül száz-számra akasztották fel az ártatlan embereket. Előljártak ebben a pokoli munkában József Ferdinánd és Jenő főhercegek. Vizsgálat és megtorlás után kiáltanak a különböző főhercegek és különösen József főhercegnek üzleti manipulációját.

HIREK.

Batthyány Tivadar marád.

(A kormány most nem foglalkozik személyi ügyekkel.)

Budapestről jelentik: Tegnap elterjedt a hír, hogy Batthyány Tivadar gróf belügyminiszter felajánlotta lemondását. A minisztertanács még nem döntött a lemondás kérdésében. Tegnap este a Károlyi-párt értekezletet tartott, amelyen azt kívánták, hogy Batthyány továbbra is maradjon meg a belügyminiszterium élén.

Közben a helyzetet bonyolulttá tette, hogy Románia parancsot adott ki Erdély megszállására, ami a kormányt a legsúlyosabb helyzetbe hozza, mert a fegyverszüneti szerződésben biztosított jogai veszedelemben forognak. Ebben a helyzetben a kormány nem tartja tanácsosnak, hogy belső személyi ügyekkel foglalkozzék. Ezért a szociálistáknak azt az ajánlatot tette a kormány, hogy nyugodjanak bele Batthyány megmaradásába. A minisztertanács gondoskodni fog róla, hogy a szocialista befolyás még jobban érvényesüljön.

Ennek belső jele, hogy az agrár-reform megoldására a földművelésügyi miniszteriumban egy szocialista államtitkárt fognak legközelebb kinevezni.

— **Eltörlik a címeket és rangokat.** Budapestről jelentik: A kormány azzal a tervvel foglalkozik, hogy a címeket és rangokat eltörli. Döntés még nem történt ebben a kérdésben, de egy pár napon belül meg fog történni, még pedig előreláthatólag olyan értelemben, hogy a címeket és rangokat eltörlik.

— **Solf államtitkár lemondott.** Berlinből jelentik: Hír szerint Solf államtitkár beadta lemondását.

Berlinből jelentik: A katonai és munkástanács végrehajtó bizottsága felhívásban közli, hogy az utóbbi napokban Berlinben nagyarányú munkabeszüntetések történtek és még továbbra várhatóak. Az általános nézet az, hogy a vállalkozók passzív ellenállásba mennek át.

— **Amerika élelmet szállít.** Genéből jelentik: A Journal de Geneve jelentése szerint az amerikai és ausztráliai kikötőkben éjjel-nappal dolgoznak, hogy élelmiszereket hajózzanak be Magyarországra, Ausztriára, Németországra és Törökországra részére. Az élelmiszereket a Panama-csatornán át szállítják Európába.

— **Halász Lajos beteg.** Budapestről jelentik: Halász Lajos dr. miniszteri tanácsos, a miniszterelnökségi sajtóosztály főnöke spanyol náthában megbetegedett. Állapota súlyos.

— **Az olaszok végleg megszállták Délit.** Innsbruckból jelentik: A Bozenben megjelenő Tiroler című lap jelenti: Az olaszok plakátokon közölték Délitől lakosságával, hogy az ország megszállása nem átmeneti jellegű, hanem végleges és megváltozhatatlan.

— **Pasics lemondott.** Zágrábról jelentik: A nemzeti tanács néhány tagja, továbbá a délszláv bizottság és Pacics miniszterelnök Genfben egyezményt írtak alá, amelyet Szerbia irányadó köréi nem helyeselnek. A szerb kormány sem hagyta jóvá a megegyezést, minek következtében Pacics lemondott.

— **A Vörös Kereszt kormánybiztosa.** Budapestről jelentik: Bartha Albert hadügyminiszter javaslatára a magyar Vörös Kereszt kormánybiztosává gróf Károlyi Mihályné született Andrassy Katinkát nevezte ki.

— **Herzl tanár nagybeteg.** Budapestről jelentik: Báró Herzl Manó tanár spanyolbetegséget kapott, minek következtében ma tudógyulladás tünetei léptek fel. Állapota változatlanul súlyos.

— **Megszűnik a hidvám Budapesten.** Budapestről jelentik: A pénzügyminiszterium a minisztertanács elhatározása alapján elrendelte, hogy a vámszedés a budapesti állami hidakon és várhegyi alagúton november hó 30-án éjjel 12 órakor megszűnik.

— **A csehek német-osztrák területeket is megszálltak.** Bécsből jelentik: Prágai híradás szerint 1200 főnyi cseh csapat megszállotta Wlittenberget és az ottani gyárakban 12 millió értékű fegyveranyagot és keztűt foglaltak le. A csehek ezenkívül több környékbeli helységet és néhány stratégiai fontos magaslattal megszállottak.

— **Elbocsátják az ideiglenesen visszatartott katonákat.** Budapestről jelenti a Politika Híradó: A hadügyminiszter elrendelte az ideiglenesen visszatartott katonák elbocsátását, mert elég fegyveres erő áll rendelkezésre a tényleges havidíjasokból, a továbbszolgáló altisztekből és az öt legfiatalabb korosztályból. A leszerelést fokozatosan hajtják végre. Legelőször a legidősebb évfolyamok szerelnek le.

— **A szerb trónörökös Zágrábrban.** Zágrábról jelentik: A jövő hét folyamán Sándor szerb trónörökös és régens ideérkezik. Holnap a nemzeti tanácsnak huszonnyolc tagja Belgrádba utazik, hogy a skupstinával tárgyaljon az egységes állam külső formájáról.

— **Visszaélések a győri ágyugyárnál.** Budapestről jelentik: A kormánynak értesülései vannak arról, hogy a győri ágyugyárnál Skodákkal kapcsolatban nagy visszaélések történtek. A visszaélések kiderítése céljából az ágyugyár élére kormánybiztost állítanak.

— **Munkás- és szükségialakásokat építtel a város.** A népkormány intencióinak megfelelően Arad város vezetősége is programjába vette, hogy sürgősen szociális intézményeket létesít. A legégetőbb kérdés most a lakásnyomorúság enyhítése, amelynek megoldásán hiába kísérleteznek hosszú idő óta. A kormány is sürgősen meg akarja oldani a nehézkérdést, ezért a szakképzési bevonásával anketót hívott össze Budapestre, amelyre meghívta a vidéki törvényhatóságokat is. — Arad város képviselőjében Nachtnébel Ödön városi főmérnök utazott fel a budapesti anketóra. Arad város vezetőségének az a terve, hogy a legrövidebb időn belül munkáslakásokat építtessen fel. Erre nézve kér támogatást Budapestben Nachtnébel főmérnök, aki korábban kész programot kap a kormánytól a szükségialakások felépítésére vonatkozólag. Népfürdő felállításával is foglalkozik a város vezetősége. Ismeretesek az aradi fürdőmizériák, a meglévő kevés aradi fürdő rosszul van berendezve és olyan drága, hogy a szegényebb néposztálynak nincsen módjában fürdőbe járni. Ez természetesen a közegészségügyre is káros hatással van, úgy, hogy a népfürdő meglévő felállítását elsőrendű közérdek. A lakáskérdés megoldásán és a népfürdők felállításán kívül még több fontos szociális intézményt akar sürgősen létesíteni Arad város vezetősége.

— **Zsemlye és kifli.** Budapestről jelentik: A közérlemezési miniszter átírt a fővárosi tanácsához, tegyen előterjesztést, hogyan vethető szabályozandónak a zsemlye és kifli sütését és árusítását. Mihelyt a főváros elkészül az előterjesztéssel, a miniszter rendelkezést fogja megengedni a zsemlye és kifli sütését és árusítását a fővárosban.

— **Zsidó Nemzeti Tanács alakul.** Nagyváradról jelentik: A Cionista egyesület képviselőjében tegnap dr. Moskovitz József dr. Friedlander Ernő, Werthemstein Viktor és dr. Dohány Béla felkeresték Rimler Károly polgármestert s bejelentették, hogy a nagyváradi zsidóság megakarja alakítani a Zsidó Nemzeti Tanácsot s e célból szerdán délután gyűlést tartanak a városházban. A Zsidó Nemzeti Tanács megszervezésének az a célja, hogy a wilsoni elvek alapján résztvegyenek a béketárgyalásokon s ott a magyarság érdekeit támogatassák.

— **Aki nem tudta túlélni az osztrák császárság bukását.** Bécsből jelentik: Mikos Ottokár báró kabinetirodai volt osztálytanácsos ma délelőtt lakásán felakasztotta magát. Valószínű, hogy öngyilkosságának a régi osztrák császárság összeomlása feletti kétségbeesés volt az oka.

— **Harcoterről visszatért ügyvédeknek, kereskedőknek és iparosoknak méltánvos áron szállít papír és írószereket, nyomtatványokat** Pichler S. panirkereskedése és könyvnyomdája. Bohus-palota. Telefon 308

— **Letartóztatott vonatfosztogatók.** Szilágyi László dr. rendőrőrnagy tegnap este cirkálás közben a Szabadság-téren feltűnt három katona, akik több füveg pezsgőt és bort vittek magukkal. Igazolásra szólította fel a katonákat, akik előbb azzal védekeztek, hogy német katonáktól kapták a pezsgőt, később azonban beismerék, hogy a vasúti állomáson egy vonatból lopták, amelyet több társukkal egészen kifosztottak. A rendőrség letartóztatta a vonatfosztogató katonákat.

— **Köztisztviselők szervezkedése.** Az aradi és aradmegyei közszolgálati alkalmazottak tanácsa f. hó 28-án csütörtök délután 6 órakor a fű felsőkereskedelmi iskola dísztermében ülést tart, melyre ez uton hívja meg a bizalmi tagokat az — **Elnökség.**

— **Temetések.** Nagy részvét mellett temették el **Lichtman Manónt, Fodor Gyulának,** az Aradmegyei Takarékpénztár vezérigazgatójának nővérét. A temetésen megjelent az Aradmegyei Takarékpénztár igazgatósága és tisztviselői kara és a többi aradi pénztintézet küldöttel. Dr. Vágvölgyi Lajos főrabbi költői szárnyalású beszéddel búcsúztatta az elhunytat.

Az oly tragikus körülmények között elhunyt **Löbl Zoltán** temetése ma délelőtt volt. Dr. Vágvölgyi Lajos főrabbi imaszertű beszéddel mondott. A főgimnázium tanulóifjúsága testületileg megjelent a temetésen.

— **Tilos a tejeskávé.** Az Aradi Nemzeti Tanács rendelete folytán közhírré teszem, hogy a mai naptól kezdve semmiféle nyilvános helyiségben tejet vagy tejeskávét, tejescsokoládét, vagy egyáltalán tejes ételt kiszolgáltatni tilos. Figyelmeztetem ennél fogva az összes kávéház, kávéház, kávéház, vendéglő, cukrászda tulajdonosokat, egyesületeket és társasköröket, s minden más nyilvános helyiségnek tulajdonosait, hogy a tilalmat szigorúan tartásuk be, mert aki a tilalmat áthágja, kérésemettel szigorral fog büntettetni. — **Green Nándor,** főkapitány.

— **Nem hivatásos állományú tisztiek és hasonlításuk megjelenése.** Felhívom az állomás körletében tartózkodó összes nem hivatásos állományú tisztiket és hasonlításukat, hogy f. hó 27-én délelőtt 10 óra 30 perckor a városháza tanácstermében pontosan jelenjenek meg. — **Dobák ezredes,** katonai állomásparancsnok.

— **Nem kell cipőjegy.** A magyar kereskedelmiügyi minisztérium bőr és textilügyi megbizottjának 104492—1918. Bt. számú rendelete folytán fatalpu cipő vásárlásához és eladásához semmiféle hatósági igazolvány, vagy jegy nem szükséges. — **Közélelmészeti hivatal** vezetője.

— **Az aradi rokkantak lajstromozása megkezdődött.** A Rokkant Tanács felvételi irodája folyó hó 27-én megnyílik az ipartestület munkásbiztosító pénztári orvosi rendelőben. — Hivatalos órák 3-tól 5 óráig. Kérjük a rokkant bajtársakat, hadiözvegyeket és árvákat, hogy a jelentkezés alkalmával katonai és családi okmányukat és a városi bejelentő-lapot feltétlenül hozzák magukkal. — **Az elnökség.**

— **A mai adományok.** Dr. **Variassy Lajos** kormánybiztos kezéhez jótékony célra ma a következő adományok folytak be: **Pollák Lajos** 4000, **Aradi Tejesarnok** 500, **Olück Dezső** 100, **N. N.** 100, **Winkler József** 500, **Aradi Polgári Takarékpénztár** 5000, **Oppenheimer és Schwartz** 500, **Salgó B. Béla** 500, **Kárpáti János** 200, **Schuller József** (Németbogsán) 100, **Schreier Viktor** 2000, **Dózsa Dezső** 500, **Gazdák Bizt. Szöv. tisztviselői** **Winkler Antal** közszolgálati címén 80, **Gazdák Bizt. Szöv.** 50, **Scheffer Henrik** 200, özv. **Seidner Bertalané** 100, **Földes és Hesch** 2000, **Róth Zsigmond** 300, **Gutzliár Mihály** 2000 korona.

— **Orvosi hír.** Dr. **Groszman Emil** orvosi gyakorlatát újból megkezdi, rendel Széchenyitérca 10. sz. alatti lakásán d. u. 3-tól 5-ig. Telefon: 510.

Hadosztályparancsnokság Aradon

(Tüzérdandár székhelye lesz a város.)

Az új népköztársasági hadsereg megszervezésének munkája folyamatban van és a dolog természete az, hogy az eddigi, megszokott keretek, területi beosztások gyökeresen megváltoznak. A hadügyminisztérium a szervezés legelső feladatának a felsőbb katonai parancsnokságok székhelyeinek kijelölését tartotta és ezt úgynevezett „Hadrend” (az Ordre de Bataille) tartalmazza. Minthogy ez a beosztás hosszas tárgyalások után jött létre és most már véglegesnek tekinthető a magyar hadügyminisztérium a 29867. számú rendelettel ki is adta.

A Hadrend igen alapos változást jelent Aradra a katonai parancsnoksági intézmények elhelyezését illetően. A parancsnokságok nemcsak azt jelentik egy városban, hogy ott nagyobb számú tisztviselői kar telepszik le, hanem azt is, hogy ott csapatokat is nagyobb számban helyeznek el. Természetesen nem az eddigi arányokat kell szem előtt tartani és innthogy még nem tudjuk, hogy a kormány mekkora hadsereg szervezését határozta el, nem tudható az sem, hogy egy-egy magasabb parancsnokság alá mekkora hadsereg kerül.

Aradon eddig dandárparancsnokság volt bé-

ke idején, amelyhez az aradi 33. gyalogezred 3 zászlóalja, továbbá . . . és a kisszentmiklósi lovasútég. Ez a dandár a nagyváradi hadosztály parancsnokság alá tartozott. A hadosztály rendszeresen két dandárból állott.

Az új Hadrend szerint

Aradon lesz a 11-ik hadosztály parancsnoksága,

amelynek a debreczeni 21-ik és a szegedi 22. dandárparancsnokságok lesznek alárendelve.

Minthogy a hadosztály oly magasabb hadrendi egység, amely minden fegyver nemet magában foglal, természetesen tüzérség és lovasság is tartozik alá. Az aradi hadosztályhoz egy tüzérdandárt osztanak be és ennek a székhelye is Arad lesz.

Az aradi hadosztály négy huszárezredet kap, amelyek közül a 4-ik Aradon, a 3. Szegeden, a 2-ik Debreczenben, a 9. pedig Szamosújvárott fog székelni.

Hogy mennyi gyalogság tartozik majd a hadosztály, illetve az alá rendelt dandárok keretébe, az még nincs megállapítva, valamint az se, hogy milyen és mennyi műszaki csoporttal látják majd el.

Előzetes konferencia Aradon

(Kilencszáz tagja lesz a gyulafehérvári nemzetgyűlésnek. — A román vezérek nyilatkozatal.)

Egy fővárosi lap leküldötte Aradra egyik munkatársát, aki felkereste **Pop C. Istvánt és Goldis Lászlót.** A románság két vezére a következő kijelentéseket tette:

A román vezető személyek közül első sorban **Popp-Csicsó** urat kerestem fel, írja az újságíró.

— Kérem, nekem nincs sok mondanivalóm — jelentette ki. — Mindössze arról kell panaszkodnom, hogy a román nemzeti gárda nem kap segítséget a kormánytól.

Felkerestem **Goldis Lászlót** is a püspöki aulában. Barátságos dolgozószobában fogadott.

— Milyen jogi álláspontra helyezkedett a román nemzeti tanács, — kérdeztem — midőn megtiltotta az öt legfiatalabb román korosztály behívását?

— A nemzetek önrendelkezési jogából, a melyet a magyar népkormány is elismert, az következik, hogy minden nép önmaga védje meg az érdekeit. Minékünk pedig nem érdekünk, hogy katonáinkat például a román királyság ellen vezessék.

— Erőszakkal is meg fogja akadályozni a román nemzeti tanács a katonák sorozását?

— Nem, ezt nem tesszük. Mi kijelentettük a világ összes népéhez intézett kiáltványunkban, hogy nem szitunk forradalmat, még akkor sem, ha erőszakot követnek el rajtunk. Most is csak azt az utasítást adtuk ki, hogy ne jelentkezzenek önként sorozás alá, de az erőszaknak, tiltakozva, engedjenek.

— Milyen álláspontot foglal el a tanács a többi kormányintézkedésekkel szemben?

— A román nemzeti tanács még az aradi tárgyalások előtt jegyzéket küldött a magyar kormánynak, amelyben garantálta a román lakta területek közbiztonságát, ha átengedik a nemzeti tanácsnak a kormányzói hatalmat. — Ugyanebben a jegyzékben kijelentettük, hogy elutasítás esetén nem veszünk részt a közbiztonság és a közigazgatás támogatásában. Bár a jegyzéket a kormány elutasította, mi mégsem vontuk le a következményeket, hanem továbbra is támogatjuk a hatóságoknak a közbiztonság fentartására irányuló működését. Ennek folytán tehát az álláspontunk részben támogató. A közigazgatási intézkedéseket passzív rezisztenciával fogadjuk, a séreimes ténykedések ellen pedig — ilyen például a katonasorozás — tiltakozunk.

— Igaz-e az a hír, hogy a román szociáldemokraták nem értnek egyet a román nemzeti tanácsnak a világ népéhez intézett nyilatkozatával?

— Lehetségesnek tartom, hogy a mi szociáldemokratáink a magyar szociálista vezetőség befolyása következtében helyteleníti a jegyzékünket. **Fimerás János** tudtommal nem járt Aradon és ezideig még nem lépett érintkezésbe velem.

— Milyen véleményel van a román közvélemény a magyar népkormányról?

— Jászi miniszter küldetését a legnagyobb szimpátiával fogadtuk, de itteni szereplése nem elégitette ki a hozzá fűzött reményeket. **Jászi** semmivel sem ajánlott többet nekünk, mint a mennyit a nemzetiségi törvény biztosít számunkra. Az ő kantonális rendszere, a mely a Renner-féle alapon áll, nem elégíti ki az igényeinket.

— Mi a véleménye a kormánynak a nemzetiségekhez intézett kiáltványáról?

— Ezt a jegyzéket mi a nép legszélesebb rétegeiben terjesztani kívánjuk. Alkalmasabb fegyvert, mint ez a jegyzék, a magyar kormány alig adhatott volna a kezünkbe. Utasítottuk a papokat, hogy a jegyzéket hű fordításban a szószékről felolvassák és kommentálják.

— Kik vesznek részt a gyulafehérvári nemzetgyűlésen és mit fognak ott deklarálni?

— A szavazókat alkotják: öt püspök, száz esperes, a szentszék kiküldöttjei, a művelődési egyesület 18, nőegyletek 8, a középiskolák, tanítóképzők és szemináriumok 20 tagja. A tanítóegyletek 12, a nemzeti gárda 40—42, az iparegyletek 12, a szociáldemokraták 60, az egyetemek 5 tagot delegálnak. Minden választókerület 5 tagot választ, mivel pedig román lakta területeken 119 választókerület van, ezek összesen 595 tagot küldenek a nemzetgyűlésbe. A nemzetgyűlés összesen 800—900 tagból fog tehát állani. A nemzetgyűlés egy-két nappal megelőzőleg Aradon előzetes konferenciát tart, amelyre a rétegek a kiválóbb képviselőiket küldik ki. Az egész 50—60 tagból áll. Ezen a konferencián beszéljük meg azokat a határozatokat, melyeket a nemzetgyűlés elé fogunk terjesztani.

— Mik lesznek ezek a határozatok?

— Azt hiszem első sorban a román nép függetlenségét fogjuk deklarálni. Azonkívül dönteni fogunk a jövőbeni államformánkról is. Azelőtt sok híve volt nálunk a kantonális köztársasági rendszernek, amelyet sokkal demokratikusabban akartunk saját országunkban megvalósítani, mint a hogyan azt Jászi indítványozta. Az utóbbi időben azonban a magyar kormány támadásai folytán arra a belátásra jutottunk, hogy egy független román köztársaság sosem érezhetné magát biztonságban a magyaroktól. Így előtérbe jött az a feltevés, hogy teljes függetlenségünket csakis a román királyság keretein belül találhatjuk meg. Azt hiszem, a nemzetgyűlés ilyen értelemben is fog dönteni. Ha az aradi tárgyalások során a

magyar kormány biztosítja nekünk a kormányzó hatalmat, akkor számos, a magyarságra nézve fontos kérdést kedvezően lehetett volna elintézni. Mindenekelőtt alkothatunk volna egy gazdasági szövetséget, amely a magyar gazdasági érdekeket Erdélyben minden tekintetben biztosította és kielégítette volna. Sőt hajlandók lettünk volna Magyarországgal államszövetségbe lépni. Ennek természetesen már elmúlt az ideje.

LEGUJABB HIREK.

— **Uj államtitkár.** Budapestről jelentik: A kormány dr. **Bosnyák Zoltán** miniszteri tanácsost a belügyminiszteriumba államtitkárrá nevezte ki.

— **Megegyezés a román szociálisták és a Román Nemzeti Tanács között.** Budapestről jelentik: A *Munkáshíradó* közli: A magyarországi szociáldemokrata-párt román bizottsága november 25-én tartott ülésén tárgyalta a közte és a Román Nemzeti Tanács között felmerült nézeteltérést, amely abból keletkezett, hogy a tanács szocialista tagjainak előzetes hozzájárulása nélkül tétetett közzé az Emberiséghez címzett próklamáció. Miután ezt a nézeteltérést sikerült összeegyeztetni és más irányban is teljes egyetértést létrehozni, a bizottság kimondta, hogy továbbra is együtt kíván dolgozni a Román Nemzeti Tanáccsal a magyarországi román nemzet teljes felszabadításáért s az összes románok egyesüléséért. A bizottság abban a tudatban határozta el magát erre a döntő lépésre, hogy a román nemzet teljes politikai, kulturális és gazdasági egysége nem ellenkezik sem a szociáldemokrata-párt eszméivel, sem a wilsoni elvekkel.

— **Egy honvédezred megtagadta az engedelmességet.** Debrecenből jelentik: A 3. honvéd gyalogezred ma megtagadta az engedelmességet, mert a tüztek csuklógyakorlatokat végeztettek velük. A fellázadt legénység letépte a tisztek rangjelzését, majd elmentek a 39-es közös kaszárnyába és az ott tartózkodó katonákat is csatlakozásra bírták rá. Reggel kilenc órakor a helyőrség egész legénysége fegyveresen felvonult a városháza udvarára és követelte, hogy a nemzeti tanács orvosolja sérelmeit. A szociálisták felhívására az elégedetlen katonák bizalmi férfiakat választottak, akik a nemzeti tanács tagjaival tárgyalásokba bocsájt kzoak: A nemzeti tanács holnapra ígért választ. A katonák délután három órakor bevonultak a kaszárnyákba. A katonák zavargása rendkívüli izgalmat okozott és a legképtelenebb hírek kerültek forgalomba. Azt beszélték, hogy román és szerb csapatok közelednek. A kereskedők bezárták üzleteiket, mindenki otthon tartózkodott. Az izgalom és rettegés csak akkor kezdett enyhülni, amikor a katonák a kaszárnyákba visszatértek.

Felelős szerkesztő:
TELLER KALMAN.

Aradi Nemzeti Színház.

1918. nov. 27-én:

Hejehuja báró
operett.

Apolló-színház.

1918. nov. 27-én:

Golgotajárás.
Filmregény 5
felvonásban.

Uránia-színház.

1918. nov. 27-én:

Regény a vadonban.
Dzsungel dráma
4 felvonásban.

LEGUJABB.

A románok Erdélyben. — Borzalmas pogrom Lembergben.

Kolozsvár. Csikszeredáról jelentették a kolozsvári Nemzeti Tanácsnak, hogy ma délután 1 órakor bevonult a városba egy román gyalogezred, egy üteg tüzérség és megfelelő tréncsapat. A legénységet a honvédlaktanyában, a tiszteket magánlakásokban szállásolták el. A magyar kormánybiztos a parancsnokoló tábornokkal tárgyalásokba bocsátkozott, hogy a posta, távirtda és vasut megkíméljék az eddigi vezetőség kezében. A románok az ellenőrzést rendelték el. Szénát, zabot, élelmiszert készpénzzel vásárolnak mindaddig, amíg teljes trényük utánuk nem jön, ami 2—3 napot vesz igénybe. A hivatalok tovább működnek, az iskolák is. A román tisztek igen udvariasan viselkednek a közönséggel szemben.

Kolozsvár. Maroshévízről jelentik a kolozsvári Nemzeti Tanácsnak: Reggel fél 9 órakor egy 15 tagból álló román járőr Borzék irányából bevonult a városba. Későbbi jelentés szerint az állomáson megjelent egy román tiszt és két katonát ültetett az állomásfőnök szobájába. A magyar vasutasok a kolozsvári üzletvezetőségtől utasítást kaptak, hogy maradjanak helyükön és kerüljék el az összeütközést. Valószínűnek látszik, hogy a felvonulás iránya Marosvásárhely.

Maroshévízen néhány perccel a jelentés után megszállták a postát és távirtdát.

Késő éjjeli jelentik a kolozsvári üzletvezetőségeknek, hogy 1500 főből álló román csapat egy ezredes vezérése alatt délután 1 órakor bevonult Maroshévizre. Hat órakor egy alezredes megjelent az állomáson és meghagyta a vasuti személyzetnek, hogy további intézkedésig az állomásról vonat nem indulhat.

Fogaras. Fogaras vármegyében a fogarasi járás kivételével a községek, nagyközségek és mezővárosok román imperium alá kerültek. A

Román Nemzeti Tanácsok mindenütt kimondták, hogy az adminisztrációt a román komité látja el.

Pozsony. Nagyszombaton a csehek átvették a közigazgatást *Perger* főszolgabíró, *Zsolnay* rendőrkapitányt és a város notabilitásai közül negyvenet tuszokul elfogtak. Emberek, akiknek sikerült Pozsonyba menekülni, elmondották, hogy a tuszokat Prágába fogják szállítani.

Bécs. Pénteken és szombaton Lembergben pogrom tört ki, amely páratlan a világtörténelemben. A lembergi zsidók a lengyel-ukrán harcok alatt semlegeseknek mondták ki magukat és zsidó milíciát szerveztek. Emiatt a lengyelek nagyon megharagudtak rájuk. Amikor esütörtökön ismét a lengyelek lettek a város urai, csapatok mentek ki a zsidó negyedbe és fosztogatni kezdtek. Amikor a katonaság az első két zsidót agyonverte, a zsidó milícia megkísérelte a katonaságot elkergetni. Ez a kísérlet meghiúsult és borzalmas, példátlan mészárlásra vezetett. A lengyel katonák a Getthot körülzárták, házról-házra mentek és minden kapu alá gyújtóbombát dobáltak. Mikor a zsidók, férfiak, nők, gyermekek a lángokban álló házakból menekülni akartak,

a katonák baionettel és puskalúccal ülték vissza őket.

Szombaton már hatszáz ház égett. Az utcákon a hullák tömegei hevertek. A Getthoból a fosztogató katonaság a belvárosba ment, ahol az előkelő zsidókat is megtámadta, kifosztotta és megölte. Az üzleteket teljesen kirabolták. Több mint huszezer ember jutott koldusbotra a borzalmas két nap alatt. Némely hírek szerint a halottak száma 2—3 ezer, más híradás 8—10 ezer halottól beszél. A lengyel kormány az eseményeket el akarta titkolni, de a Bécsbe érkezett menekültek nyilvánosságra hozták.

A MOZI.

* **Regény a vadonban.** (Szenzációs dzsungel-dráma az Urániában.) Az őserdők titokzatos élete fog szerdán este az Uráni-színházban megelevenedni. A dzsungel rémes és irozatokkal teli levegőjében játszódik le ez a megható történet, amely a szereplőket végigvezeti az őserdő minden veszélyén. A kép bemutatja azt az élet-halál küzdelmet, amelyet az őserdők lakóinak a tigrisekkel és a többi fenevadakkal kell állandóan vívniok és bemutatja a veszély második oldalát is, amely a négerek izzó fehérgyűlöletéből fakad. Az izgalmas cselekményű kép egyik külön érdekessége, hogy a főszerepet egy elefánt játssza. — Charlynak hívják ezt az elefántot, a mely az idomítás valóságos csodáját mutatja be és a mely egy fenevad karmaiból ment meg egy ártatlan kisgyermeket. A látványos és szenzációs kép szerdán és csütörtökön kerül csak színre az Urániában.

* **Golgotajárás.** (Kimagasló művész-film az Apollóban.) A hírneves Olga Desmond, a közönség régi népszerű kedvence játssza a főszerepét ennek a mélyeséges tartalommal bíró ötfelvonásos filmregénynek. A filmművészetnek ez a valóban utolérhetően színésznője minden szerepében maga a művészi tökély. — Ebben a szerepben is, amelyben egy meghasonlott lélek szomorú golgotajárását játssza, megrázó realizmust produkál és már a maga egyéni művészetével biztosítja az ötfelvonásos szindarab nagy sikerét. A Golgotajárás azonban kiválóan érdekes film, amely lebilincselő tartalmával őszinte nagy érdeklődést fog kiváltani Aradon is és amely minden előadáson nagy sikert fog aratni. A kitünő képet, amely szerdán kerül bemutatásra, csak csütörtökön játsszák még.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatti közzétételért nem vállalunk felelősséget

Ügyvédi irodámat

ARADON, Ararassy-tér 6. szám alatt
ujból 8488

megnyitottam.

Dr. Goldziher Albert.

Ügyvédi irodámat

ujból megnyitottam

Dr. Löcs Rezső

ügyvéd, 8484

Arad, Salacz-utca 1. szám.

Női szabászati tanfolyam.

Tisztelettel értesitem, hogy az igen tisztelt úri hölgyközönséget, mint a női szabászatra érdeklődőket, hogy **Eötvös utca 5. sz. műtermemben női szabászati tanfolyamot** nyitok. Külföldön éveken át szerzett tapasztalataim alapján hivatva érzem magam arra, hogy 6 hetes kuzusr alatt bárki elsajátíthatja módszerem. A tanfolyam két csoportból fog állani este 5—7. és 7—9 óráig. Kezdődik december 1-én, tart január 16-ig. Beiratkozni lehet naponta d. u. 8—5-ig.

Teljes tisztelettel 8408

Jäger József, női szabó

ARAD, EÖTVÖS-UTCA 5. SZÁM.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetés ára 60 fillér. (Vastagabb betűkkel 60 fillér.)

A vastagabb betűkkel kívánt asszonyokat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 1 óra 6 óráig vehetjük fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 3 koronát.

Levelezés.

KÉT FIATAL LEÁNY vigkedélyű fink tisztaságú ismeretséget keres. Leveleket „Unalmas órák” és „Gigányleány” jellegre a kiadóba kérnek. 8480

MFLYIK ÉLTSEBB UR támogatna avallag egy fiatal kis leányt, az irion a kiadóba „Első lépés 10” jellegre. 8471

Alkalmazást keres.

FIATAL HÁZASPÁR házmesternek ajánl kozik mielőbbi belépésre. Zoor Ferencné Boczkó-u. 4. 8467

INTÉZŐ 15 évi gyakorlattal, önálló állást keres biztos helyen. Cím a kiadóban. 8470

ÜGYES MANIKÜRÖZŐ NŐ házakhoz ajánlkozik. 1 manikűr 3 korona. Cím Sschwarz Sarolta, Szent Péter-tér 4/a. 8277

ÜGYES manikűröző nő házakhoz ajánl. kozik. Lengyel-butorgyár. 6278

EGY KOMOLY 30 éves magyar, német, román nyelven bír, volt számvető, keres bizalmi ispáni, raktárnoki, felügyelő állást, esetleg óvadékkal is. Cím a kiadóban. 8328

FIATAL FÜSZERKERESKEDŐ-SZEGÉD szonali belépésre alkalmazást keres. Cím a kiadóban. 8429

Alkalmazást nyer.

MINDENEST keresek 1-re jobb fizetés-sel Dr. Kőlyvi, Salacz-u. 4. II. em. 8469

ÜGYES FÖZÖNÖT kertsek nagyobb gyermeke vele lakhat. Cím a kiadóban. 8466

TISZTESÉGBES mindenes, ki padlóke-teléshez ért, jó fizetéssel felvétetik. Batthyány-u. 28. sz., II. em. 800

VILLANYSZERELŐ tanoncok fizetés-sel felvétetnek Kalmár József műsze-résznél. Arad, Salacz-u. 2. 8352

ASZIALOST keresek motoros műhely-be vegyes munkára. Schäfer Dezső. Köröshánya. 8400

IRODABA takarítónót keresek. Cím a kiadóban. 8458

Vétel és eladás.

12 DARAB szép fiatal mangolice tenyészkan eladó. Dr. Éles Géza Arad, Zrínyi-utca 2. 8475

MODERN ebédlő, háló, gyermekszoba, szonvia-berendezés és egyéb háztartási tárgyak egészben, vagy részletekben is eladó. Megtekinthető Batthyány-utca 4. sz. d. e. 9-12-ig. 8479

UJ BUTORÜZLET Arad, Deák Fe-renc-utca 40a. mindennemű butor kap-ható jutányos áron. Különösen ajánl egy nagy ebédlőt, szmirna szönyeget, amerikai íróasztal, egy angol férfi plüschgarnitúrát. Wlengenfeld-cég. 8028

EGY jó házőrző kutya Batthyány-utca 14. szám alatt minden ellenérték nélkül azonnal átvehető. 8443

Lakást keres.

ÜGYVÉDI IRODÁUL alkalmas két vagy egy szobát és előszobát keresek a fő-uton vagy közelében. Cím a kiadóhiva-talban. 8451

Ingatlan.

ARAD VÁROS egyik legszebb, minden komforttal épült modern, nagyobb ma-gánháza a belvárosban eladó. Bővebbet a kiadóban. 8473

EGY három szobás magánház szőlős-kerttel eladó. Bővebbet Virág cipész-nél. Forray-u. 8465

ÁLLOMÁS KÖZELÉBEN 2 kisebb bér-ház eladó. Bővebbet Lövész-u. 4/a. 8474

Különféle.

MÁSPÉL éves kisleányom, ki venné örökbe. Cím a kiadóba. 8468

10692—1918. pm.

HIRDETMÉNY.

Tudomásul vétel végett közlöm a város lakosságával, hogy a magyar had-ügyminiszterium 28642—1918. számú rendeletével a fémbeszolgáltatást és annak ellenőrzését beszüntette.

Arad, 1918. november hó 23.

Lőcs, polgármester.

11281—1918. pm.

HIRDETMÉNY.

Arad sz. kir. város törvényhatósá-gánál Aradédesben levő és a hatósági szervezeti szabályrendelet szerint pol-gármesteri kinevezés útján beöltendő XI. fizetési osztály 3. fokozatába soro-zott 1400 korona lakbérjárandósággal díjazott II. osztályú adóügyi állásra pá-lyázatot hirdetek és felhívom mindazo-kat, kik ezen állást elnyerni óhajtják és az 1883. évi I. t.-c. 19. §-ában előirt képesítéssel rendelkezők, hogy képesi-tésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket a hivatalos órák alatt folyó évi december hó 4-ig bezárólag hivata-lomban nyújtsák be. A város szolgálá-tában nem álló pályázók egészségügyi álla-potukat hatósági tisztí orvosai bizonyít-vánnyal tartoznak igazolni.

Arad, 1918. november 26.

Lőcs, polgármester.

22837—1918. kh. sz.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. miniszterium 1544—1918. K. E. sz. rendelete folytán közhírre teszem, akinek birtokában vagy őrzetében 50000 doboz (tok) vagy ennél na-gyobb mennyiségű gyufakészlet van, köteles készletét a gyufaipari szövetség-nek (Budapest, VI., Andrassy-ut 102.) postán bejelenteni.

Ezen valamint a később hozzá jövő készlete zár alá vétetnek, a zár alá vett készleteket csakis a gyufaipari szövetség utasításai szerint szabad forgalomba hozni.

A gyufa legmagasabb ára: a gyár részéről történő eladásoka-nál: Mindenféle svéd és rózsza szalon gyufa dobozban 5 K 75 fillér. 49-es rózsza szalon (paraffin) gyufa tokban 7 K 75 fillér. 36-os rózsza szalon (paraffin) vagy kénes gyufa tokban 8 K 75 fillér.

E legmagasabb árak száz dobozon-ként (tokonként) készpénzfizetés mellett minden levonás nélkül értendő.

Nagykereskedők részéről történő eladásoknál: mindenféle svéd és rózsza szalon gyufa dobozban 6 K 50 fillér. 49-es rózsza szalon (paraffin) gyufa tok-ban 9 K. 56-os rózsza szalon (paraffin) vagy kénes gyufa tokban 10 K.

E legmagasabb árak az eladó rak-tárhelyiségében átvéve csomagolását (fával) száz dobozonként (tokonként) készpénzfizetés mellett minden levonás nélkül értendő.

Kicsinyben való eladásoknál, a fo-gyaszttal való közvetlen forgalom-ban: Mindenféle svéd és rózsza szalon gyufa dobozonként 8 fillér. 49-es rózsza szalon (paraffin) gyufa tokonként 11 fillér. 36-os rózsza szalon (paraffin) vagy kénes gyufa tokonként 12 fillér.

Másminőségű vagy külföldi gyufa-kért szintén csak a fent kitüntetett leg-magasabb árak követelhetők.

Egy-egy fogyasztónak, illetve ve-vőnek egy alkalommal 10 doboz gyu-fánál többet eladni tilos.

Ezen rendelet megszegése vagy ki-látszása 6 hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbünté-téssel büntetettetik, készlete pedig el fog koboztatni.

Arad, 1918. évi október hó 24-én.

Greca, főkapitány.

Árukat elhelyez, beszerez

Schattenles Ügynökség, Lugos-A. Képviseletok átvétele. Telefon.

TRITTHALER FERENC

építészeti irodája

Arad, Wesselényi-u. 47.

(Szaját ház.) — Telefon szám: 963.

Vállal mindennemű tervezést, épít-keztést, átalakítást és javítást. Költ-ségvetés díjmentesen. 8188

Raktárhordók

higyalulva 10—150 Hl.-ig. ügyezintén káczk és transzporterok minden mennyiségben kedvezményes árban eladók.

Adler és Fial

Wien. Bor- és boráczkereskedés. Sörgöny cím: Adlersohn Wien. Tel. 3870. 8082

Katonai lóárverés

folyó hó 27., 28. és 29-én

8449

Hadik-huszar laktanyában.

Vállal: Villanyvilágítás, erőátviteli, motor, telefon, csengő, villámhárító berendezéseket és szakszerű javításokat. Nagy csillár, égő, főzővasaló és szerelési anyag raktár.

Szolid árak. Pontos munka.

Uj butorhitel!

Minden hitelképes egyén beszerezhet háló,

ebédlő és nappali szoba berendezést.

100 K után fizet hetenként K — 60

1000 : : : : : 6.—

10.000 : : : : : 60.—

5 éven át törke kamattal.

Garai Károly

butor-üzlete

Arad, Asztalos Sándor-utca 1. Törv. bej. ceg. Telefon 773. 7279

Göllner Antal

férfi szabó üzletét

Arad, Széchenyi-u. 1.

megnyitotta.

ARAD, Kalmár Józ ef Telefon

Salacz- 242.

utca 2. villany-szerelő szám.

Raktáron tarti:

Villanymotorok

Villanydynamók

Villany porszívógépek

Villany parketta fenyőelítő

Villany vasalók

Villany égők és csillárok

Felszerel:

Villany világítást

Villany csengőket

és végez:

Villanyjavításokat. 7627

Gazdáknak

mindennap délelőtt 8 órakor a Hadik-huszar laktanyában

LOVAK

használatra 8064

kiadatnak.

A világítási rendelet

határozatait a fényhatás csökkenése nélkül csakis

TUNGSRAM-

60wattos lámpákra!

lehet betartani. 7157

Használjon 25, 40, 60 watt fogyasztású

Tungsrاملámpákat.

Délvidéki Villamosági Vállalat.

Tulajdonos: Lengváry Zoltán okl. mérnök.

Vörösmarty-utca 3. sz. Telefon 11-31.